

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA AKADEMİK ARAŞTIRMALAR

Editör

Doç. Dr. Gülnaz KURT

**EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA
AKADEMİK ARAŞTIRMALAR**

Editör
Doç. Dr. Gülnaz KURT

Eğitim Bilimleri Alanında Akademik Araştırmalar
Editör: Doç. Dr. Gülnaz KURT

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design

Baskı: Ekim 2020

Yayıncı Sertifika No: 16122

ISBN: 978-625-7767-61-3

© Duvar Yayınları

853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir

Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com

duvarkitabevi@gmail.com

Baskı ve Cilt: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Ve Tic. Ltd.

İstanbul Cad. İstanbullu Çarşısı No:48/48-49

İskitler 06070 Ankara

Tel: 03123413667

Sertifika No:47865

İÇİNDEKİLER

**Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri'nde
Yürütülen Bireysel Çalgı Dersine İlişkin
Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin İncelenmesi**
Burcu Özer

7

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ
MÜZİK BÖLÜMLERİNDE
YÜRÜTÜLEN BİREYSEL ÇALGI
DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

Burcu ÖZER*

* Dr. Öğretim Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, burcuozer79@hotmail.com

Giriş

İnsan doğası gereği sanatla iç içedir. Sanat anlamını insanın hayat serüveninde kazanmış, tarihsel süreçlerde çeşitli akımlardan etkilenmiş, farklılaşmıştır. Sanat; insan ruhunu besleyen, estetik algısını derinleştiren, dünyaya bakışını farklılaştıran bir olgu, insan davranışını etkileyen, değiştirip geliştiren önemli bir eğitim alanıdır.

Sanat eğitimi bugün bir zevk ve duygu eğitimi olmanın ve güzel biçimler yaratmayı amaçlamanın yanısıra, daha çok yeni, özgün, atak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören bir yaratıcı etkinlikler süreci olarak görülmektedir ⁽¹⁾.

Güzel sanatlar eğitimi, sanatın eğitsel boyutunu ele alan belli programlar çerçevesinde disiplinli, nitelikli amaç ve hedefler doğrultusunda planlayarak sanatsal davranışlar kazandırmak, estetik algısı, eleştirel bakış açısı ve yaratma becerisini geliştirerek sanatı yaşam şekli haline getirmiş bireyler yetiştirmektir.

Güzel sanatların önde gelen dalı olan müzik önemli bir eğitim alanıdır ve işitsel (fonetik) sanatlar arasında yer almaktadır. Müzik eğitimi amaç ve kapsamına yönelik okullaşma adına çeşitlilik göstermektedir. Lisans düzeyinde eğitim veren mesleki müzik eğitimi kurumları; program, ders içerikleri, uzmanlık alanları, hedef ve amaçları açısından farklılaşmaktadır.

Türkiye’de yükseköğretim lisans düzeyinde eğitim veren mesleki müzik eğitimi kurum türleri ve akademik açıdan bağlı oldukları birimler şu şekildedir :

- Eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği anabilim dalı
- Güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümü
- Güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bilimleri bölümü
- Güzel sanatlar üniversitesi
- Devlet konservatuvarı

- Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
- Müzik ve Sahne Sanatlar Fakültesi
- Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi
- Güzel sanatlar tasarım ve mimarlık fakültesine bağlı müzik bölümü
- Sanat ve tasarım fakültesine bağlı müzik ve sahne sanatları bölümü
- Sosyal ve beşeri bilimler fakültesi müzik bölümü

Müzik eğitimi veren programların akademik teşkilatlanma biçimlerine bakıldığında çok çeşitli fakültelere bağlı farklı bölümler olduğu ve dağınık bir teşkilatlanma yolu izledikleri görülmektedir⁽²⁾.

Müziği meslek olarak seçen alanında uzmanlaşmış müzik bilimciler, çalgılarında ustalaşmış icrası adayları yetiştirmeye yönelik kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Güzel sanatlar fakültelerinin müzik birimleri; Müzik ve Sahne Sanatları, Müzik Bölümü, Müzikoloji, Müzik Teknolojileri, Müzik Bilimleri gibi çeşitli anabilim dallarına ayrılmakta ve farklı programlarla öğrenci yetiştirmektedirler.

Eğitimde gelişme amacı güdülerek hep daha iyiyi uygulamaları benimsemek hedeflenmelidir. Günümüz koşullarına uygun, çağdaş bir eğitimde bulunması gereken ölçütlerin uygulandığı bir müzik eğitimi ortamının oluşturulması ve eğitimin bu doğrultuda yürütülmesi ulaşılmak istenen kitlenin ve hedefin gerçekleşmesini kolaylaştıracaktır⁽³⁾. Ülke genelinde gün geçtikçe dengeli bir dağılım göstermeye başlayan Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin deneyim ve birikimi değerlendirilerek; hızlı, köklü ve kapsamlı bir değişim sürecinden geçmekte olan dünyamızda Türkiye'nin gerçekleri, olanakları ve gereksinimleri, toplumumuzun ve bireylerimizin amaçları ve beklentileri, sanat kültürümüzün boyutları ve nitelikleri, ulusal eğitim ve yükseköğretim sistemimizin özellikleri, çağ-

daş sanat eğitiminin ilkeleri ve çağın gerekleriyle daha tutarlı biçimde yapılması ve eğitim programlarının düzenlenmesi gerekmektedir ⁽⁴⁾.

Güzel Sanatlar fakülteleri Müzik Bölümlerinde müzik ile ilgili pek çok teorik ders verilmekle birlikte performansa yönelik en önemli derslerin başında Bireysel Çalgı Dersi gelmektedir. Müzik eğitiminin vazgeçilmez bir ögesi olan çalgı eğitimi bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belli bir amaca yönelik istendik davranışları kazandırabilme eğitimidir ⁽⁵⁾.

Bireysel çalgı dersi adından da anlaşılacağı gibi, kişiye özel bir eğitimidir. Bireyi diğerlerinden farklı kılan özellikler bu eğitimin ana hedefini oluşturmaktadır. Bireysel farklılıklar doğuştan gelen zeka, yetenek, fiziksel özellikler ve çalgı çalmaya yatkınlık olduğu gibi, sonradan kazanılan çalgıdaki akademik geçmiş, çalışmaya ayrılan süre ve öğrenme yolu gibi parametrelerdir. Bir çalgıda ustalaşmak uzun ve sistematik çalışma gerektiren, performans ile teorik bilginin birleştirilerek gelişimin sağlandığı bir süreçtir. Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci, zamanını doğru değerlendirme, oto kontrol sağlama, disiplin kazanma, problem çözme ve analitik düşünme becerisi kazanır ⁽⁶⁾. Çalgı eğitimi alan öğrenciler, çalgı çalma becerisini kazanmaları ile birlikte, çeşitli müzik topluluklarında birlikte müzik yapma becerilerini, farklı dönemlere ait müzikleri ve müzik türlerini tanıyarak beğenilerini ve çeşitli müzikal etkinliklere katılarak sosyal yönlerini de geliştirmekte ve birey olarak kendilerini daha iyi ifade edebilmektedirler ⁽⁷⁾.

Günümüzde bireysel çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar yapabilmeye, çalgı eğitiminin başlıca amaçları arasındadır ⁽⁸⁾.

Çalgı çalmak aynı zamanda güç ve karmaşık bir iştir. Çalgı

çalmayı öğretecek iyi bir öğretmen, öğrenmeye hazır, istekli ve yetenekli bir öğrencinin yanı sıra, iyi düzenlenmiş bir öğretim programının titizlikle uygulanması da büyük önem taşımaktadır. Çalgı eğitiminde niteliği etkileyen; öğretmen, öğrenci ve öğretim programı olmak üzere üç temel faktörden söz edilebilir. Bu faktörlerden en önemlisi kuşkusuz ki öğretmendir. Etkili çalgı çalmayla ilgili temel doğru teknik ve müzikal davranışları öğrenciye kazandırarak bu temel davranışların geliştirilmesinin ve etkili çalgı çalmaya dönüştürülmesinin önünü açacak kişi olan öğretmendir ⁽⁹⁾.

Tüm bu bilgiler ışığında, çalgı dersleri, kurumların amaçlarına bağlı olarak teknik, müzikal davranış kazanımlarıyla birlikte, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, bireysel gelişime uygun olarak çalgıya özgü repertuar edinme böylece müzik kültürünü ve çalgı literatürünü *öğrenme, stil ve dönem özelliklerinin farkına vararak yorum gücünü geliştirme gibi özellikleri öğrenme-öğretme sürecini kapsamaktadır.*

Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilmekte olan Bireysel Çalgı Eğitimi de çalgıya hakimiyet ve mesleki ustalık gerektirecek kazanımları öğrenciye 4 yıllık eğitim süreci boyunca kazandırmayı hedeflemekte ve bu doğrultuda bir programla eğitim sürecini gerçekleştirmektedir. İlgili literatür incelendiğinde çalgı eğitimi niteliği ile ilgili genel olarak Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri'ne *yönelik çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmüş, Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilen çalgı eğitiminin niteliği, değerlendirilmesi* vb ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde yürütülmekte olan çalgı eğitiminin genel amacı, güncel sorunları, niteliği, mezun öğrencilerin istihdam şartları ile ilgili durumun bireysel çalgı derslerini yürüten öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda tespitinin literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada anlatılanlar ve yola çıkılan görüş doğrultusunda

araştırmanın problem cümlesi “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri’nde yürütülmekte olan Bireysel Çalgı Derslerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir” şeklindedir.

Bu amaç ışığında araştırmada şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretim elemanlarının bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin amacı hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. Öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde yürütülen çalgı eğitiminin güncel sorunları hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin Bireysel çalgılarına yönelik ilgi, istek, çalışma durumları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerindeki Çalgı eğitimine yönelik akademik kadrolarının nitelik ve nicelik açısından yeterliği hakkındaki düşünceleri nelerdir?
5. Öğretim elemanlarının mezun öğrencilerin çalgı alanında iş istihdamı konusundaki görüşleri nelerdir?
6. Öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitimi ile ilgili tavsiyeleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amacına ulaşabilmesi, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilmesi için alınan önlemler ayrıntılı olarak açıklanmış, araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına değinilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, izlenen yöntem ve toplanan verilerin niteliği açısından betimsel bir çalışmadır. “Betimsel analiz: bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. “Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla farkedilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır”⁽¹⁰⁾. Ayrıca yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan, kolay ulaşılabirlik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma genel hatları ile bir durum çalışması olarak planlanmıştır. Durum, nicel araştırmalardaki örnek olay araştırmalarına benzemektedir. Durum bir birey, olay, olgu veya bir kurum olabilmektedir. Durum çalışmalarında amaç belirli bir durumu derinlemesine inceleyerek kapsamlı sonuçlara ulaşabilmektir. Durum çalışmalarının en belirgin özelliği her karşılaşılan durumun diğer durumlardan farklı olması nedeni ile genellenebilirliğin olmamasıdır. Ancak bir durum çalışmasındaki veri, başka bir çalışma için kullanılabilir⁽¹¹⁾. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu yöntemde “araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu tür bir görüşmede, araştırılan kişilerin de araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur”⁽¹²⁾. Güzel sanatlar fakültesi müzik anabilim dallarında

görevli öğretim elemanlarının bu bölümlerde verilen çalgı eğitimi hakkındaki görüşleri ile ilgili gözlemlerinin belirlenmesinde yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler online olarak yapılmış ve her bir görüşme için ortalama 20-30 dakika ayrılmıştır. Kaydedilen görüşmeler bilgisayar ortamında yazılı metinler haline dönüştürülmüştür. Belirlenen görüşme sonuçlarında her soruya verilen cevaplar adına öğretim elemanlarının genel ortak görüşleri 2 uzman tarafından incelenerek belirlenmiştir. Son aşamada veriler, yapılandırılmış özet şeklinde ifade edilmiştir.

Çalışma grubu

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'deki üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik anabilim dalları oluşturmakla birlikte; örneklemini ise Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü (n=3), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü (n=1), Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü (n=1), Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü (n=2), Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü (n=1) ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde (n=2) görev yapmakta olan toplam 10 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kod	Yaş	Güzel Sanatlar Fakültesinde Hizmet Yılı	Lisans Mezuniyeti	Çalgı
Ö.E. 1	44	11	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Gitar
Ö.E. 2	43	20	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Piyano
Ö.E. 3	46	22	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Keman
Ö. E. 4	48	10	Konservatuvar	Ud
Ö. E. 5	48	24	Konservatuvar	Flüt
Ö. E. 6	40	9	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Flüt
Ö. E. 7	30	7	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Piyano
Ö. E. 8	43	10	Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü	Bağlama
Ö. E. 9	40	8	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Viyolonsel
Ö. E. 10	41	10	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Piyano

Araştırmanın çalışma grubuna bakıldığında, Güzel Sanatlar Fakülteleri müzik bölümlerinde görevli öğretim elemanlarının çoğunlukla Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalından (n=7) mezun oldukları görülmektedir. İki öğretim elemanı Konservatuvar ve bir öğretim elemanının da Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünden mezun olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlardan yalnızca bir kişinin 40 yaş altı olduğu diğer öğretim elemanlarının 40-50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Ayrıca hizmet sürelerine bakıldığında 3 öğretim elemanının 20 yıl ve üstü, 4 öğretim elemanının 10 yıl ve üstü, 3 öğretim elemanının ise 10 yıl altı olduğu tespit edilmiştir. Çalgı alanlarına bakıldığında ise 3 öğretim elemanının Piyanoya, 2 öğretim elemanının Flüt, 1 öğretim elemanının Viyolonsel ve bir öğretim elemanının da Keman eğitmeni olduğu, iki öğretim elemanının Türk müziği çalgısı eğitmeni oldukları Ud ve Bağlama derslerine girdikleri tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Nitel bir çalışma olan bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak kişinin yanıtlarını detaylandırmasını sağlayabilir. Görüşme sürecinde soruların yanıtları diğer soruların içerisinde yanıtlanmış ise bu sorular sorulmayabilir. Bu görüşme tekniğinde esnekliğin kullanılabilmesi, eğitim araştırmaları için daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Dolayısıyla nitel araştırma içerisinde görülebilir⁽¹³⁾. Bu görüşme tekniği, önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülerek daha

sistematik ve karşılaşılabılır bilgi sunması açısından eğitim bilimleri çalışmalarına daha uygun bir araştırma biçimidir ⁽¹⁴⁾.

Bu araştırmanın ilk aşamasında tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu anlamda Güzel Sanatlar Fakülteleri ve çalgı eğitimi tarihsel süreç, gelişim aşamaları, temel, teknik ve müzikal davranışlar açısından yerli ve yabancı kaynakların taranmasıyla belirlenmiştir. Bununla birlikte Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde görev yapan kadrolu öğretim elemanlarının bu bölümlerde uygulanan çalgı eğitim sürecine ilişkin gözlem, düşünce ve görüşlerine yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, uygulanan görüşme formunun çözümlenmesinde ise nitel yöntemden yararlanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında soruların anlaşılır olması ve yönlendirici nitelikte olmaması göz önünde bulundurulmuştur. Bununla beraber formun amaç ve uygulanabilirliği açısından uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlar tarafından formun içeriği, dil kuralları ve soruların anlaşılabilirliği incelenmiştir. Bu sürecin ardından öneriler doğrultusunda 6 sorudan oluşan görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmanın veri toplama ve analizinde, elde edilen veriler betimsel içerik analizi tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. İçerik analizinde görüşme, gözlem veya dökümanlar yoluyla elde edilen veriler, dört aşamada analiz edilir: (1) verilerin kodlanması, (2) kod, kategori ve temaların bulunması, (3) kod, kategori ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması ⁽¹⁵⁾. Nitel araştırmacılar için nicelik değil, nitelik önemlidir. O nedenle kodların yüzdesini almak ve tablolandırmak gibi temel amaçları yoktur. Nitel araştırmalarda kodun ne sıklıkta geçtiğine bakmak, o kodun yoğunluğu ve ağırlığı hakkında araştırmacıya bilgi verir. Kategoriler ham verinin kendisi değil, verilerin soyutlaştırılmış

halidir ve bireysel birçok örneği içine alan kavramsal bileşenlerdir. Kategorilerle oluşturmak bu bağlamda veriyi kavramsallaştırarak bir üst boyuta taşıma işlemidir, Kategori sayısının azalması daha üst düzey bir soyutlamaya gidildiğinin bir işaretidir (16-17).

Betimsel içerik analizi bir metnin, belirlenen kodlamalarla, küçük içerik kategoriler ile çözümlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlik ve güvenilirlik aşamaları şu şekilde sıralanabilir (18);

- Geçerlik aşaması; elde edilen veriler ayrıntılı bir şekilde yazılarak elde edilen sonuçlar net ve anlaşılır bir biçimde sunulması,
- İç geçerlik aşaması; verilerin analizi ve bulguların yorumlanması aşamalarında eğitim bilimleri alanından uzmanların görüşlerinin alınması,
- Dış geçerlik aşaması; çalgı eğitim süreci ile ilgili hazırlanan görüşme formunun tüm öğretim elemanları açısından aynı şartlarda değerlendirilmesi ile formun aktarılabilmek üzere özelliği,
- İç güvenilirlik aşaması; Görüşme formunun, amaca uygun olması için uzman görüşleri dâhilinde forma son şeklinin verilmesi
- Dış güvenilirlik aşaması; görüşme formlarına ait bilgilerin muhafaza edilmesi

Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt probleminde öğretim elemanlarına yönlendirilen “Okulunuzda verilen çalgı eğitiminin amacı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 2. Öğretim Elemanlarının Çalgı Eğitiminin Amacına Yönelik Görüşlerinden Elde Edilen Tema ve Betimlemeler

Temalar	Betimlemeler
Programdaki Hedeflere Ulaşma	Teknik, artistik, müzikal kazanımlar
Solo Etkinlikler	Öğrenci konserleri, Resitaller vermek
Toplu Performans Etkinlikleri	Oda müziği, Orkestra Konserleri vermek
Performans Sanatçısı Yetiştirme	Ulusal ve Evrensel düzeyde müzik sanatını tanıttak icracı yetiştirmek
Performans ve Teorik Bilgi Birleşimi	Çalgı performansında fiziksel becerileri teorik bilgilerle harmanlayabilme
Yaratıcılığın Gelişimi	Öğrencinin çalgı çalma ve çalışma sürecinde yaratıcı yönünün desteklenerek ortaya çıkarılması

Tablo 2’de öğretim elemanlarının müzik bölümlerindeki çalgı eğitiminin amacına yönelik görüşlerden elde edilen tema ve betimlemelere bakıldığında Bireysel Çalgı dersinin programdaki teknik, artistik ve müzikal kazanım hedeflerine ulaşma, öğrenci konserleri, resitaller gibi solo etkinlikler ile oda müziği, orkestra gibi toplu performans etkinlikleri sergilemeye yönelik bulgular elde edilmiştir. Ayrıca; ulusal ve evrensel düzeyde performans sanatçı yetiştirmek, çalgı performansı ile teorik bilgiyi bütünleştirmek ve çalgı çalışma ve çalma sürecinde öğrencilerin yaratıcılığının desteklenerek geliştirilmesi de öğretim elemanlarının çalgı eğitiminin hedeflerine yönelik görüşlerinden elde edilen tema ve betimlemeler arasındadır. Birinci alt probleme ilişkin örnek öğretim elemanı görüşleri şu şekildedir:

Ö.E. 1 “Biz konservatuvar kadar çalgı eğitimini ders yoğunluğu *nedeniyle ön plana çıkarmasak da öğrencilerin seviyelerini olabildiği kadar yukarı çekmeye çalışı-*

yoruz. bu doğrultudaki amacımız öğrencilerin çalgılarında farklı dönem ve stil ve tekniklerinde ustalaşmaları ve kendilerini bireysel ve toplu çalamaya yönelik konser ve etkinliklerde bulunabilmelerini sağlamak”

Ö.E. 2 “Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümleri bir ara kurum niteliğinde. Bu kurumlarda verilen çalgı eğitimi, aslında programın amacı müzikten iyi anlayan uzman kişiler ve performansçılar yetiştirmek

Ö.E. 4 “Okulumuzda verilen çalgı eğitimi ile öğrencilerin müzikal becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmek ve alana olan hakimiyetlerini arttırmak amaçlanmaktadır”.

yetiştirmek olduğu için, uzman icracılar yetiştirmeyi hedeflemekte”

Ö.E. 6. Bölümümüzdeki çalgı eğitiminin amacı öğrencilerin fiziksel becerilerinin, müziğin teorik bilgileriyle bütünleştirilerek solo ve birlikte müzik yapma yeteneklerini, performansta ve çalgılarına çalışırken yaratıcılıklarını geliştirmektir.

Ö.E.9 “Çalgı eğitiminde müzik teorisi, ritim eğitimi, deşifre becerisi ve nota okuma vb bu eğitimin hedeflerine ulaşmasında etkili ve önemli unsurlardır. Dolayısıyla çalgı eğitiminin amaçlarından biri de performansla teorik bilgiyi birleştirebilmeyi sağlamaktır”

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik bulgular öğretim elemanlarına görüşme formunda sorulan “Sizce Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde yürütülen çalgı eğitiminin güncel sorunları nelerdir?” sorusuna yönelik cevaplardan elde edilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Çalgı Eğitiminin Güncel Sorunların İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Tema ve Betimlemeler

Temalar	Betimlemeler
Kadro Eksikliği	Alanda yetişen uzman eksikliği, kadrolaşma sorunları, sözleşmeli öğretim elemanlarının sürekli değişimi
Program Farklılıkları	Güzel Sanatlar Fakülteleri müzik bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin standart bir programının olmayışı
Nitelikli Öğrenci Eksikliği	Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin nitelikli mezun veremeyişi, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinin öğrenciler tarafından 2. ve ya 3. tercih olarak görülmesi.
Çalgıya Karşı Olumsuz Tutum	Çalgısında çalışkan ve bilinçli öğrenci eksikliği, bir enstrümanda ustalaşma ideali olmayan, ilgisiz öğrencilerin sayıca fazla olması, çalgıyı sevmeme.
Yetersiz Ders Saati	Müfredat programında Bireysel Çalgı ders saatinin çalgıda hedef davranışları kazandırabilme açısından yetersiz oluşu.

Tablo 3’deki çalgı eğitiminin güncel sorunlarına ilişkin tema ve betimlemelere bakıldığında; kadro eksikliğine yönelik öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda alanda yetişen uzman eksikliği, sözleşmeli öğretim elemanlarının sürekli değişiminden kaynaklanan sorunlar, program farklılıklarından kaynaklanan görüşler doğrultusunda güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinin Bireysel Çalgı dersinde standart bir programa sahip olmayışı, nitelikli öğrenci eksikliğine yönelik görüşler doğrultusunda Güzel Sanatla Fakültelerine öğrenci yetiştiren Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden nitelikli öğrencilerin mezun olmayışı ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin öğrencilerin ikinci hatta üçüncü tercihi olarak görülmesinden kaynaklı sorunların varlığı tespit edilmiştir. Ayrıca; Öğrencilerin çalgıya karşı olumsuz tutum ser-

giledikleri, çalgıda ustalaşma ideali olmayan ilgisiz ve çalgısını sevmeyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu, müfredat programında bireysel çalgı dersi saatinin çalgıda hedef davranışları kazandırabilme açısından yetersiz kaldığı yönünde görüşlere yönelik bulgular elde edilmiştir. İkinci alt probleme ilişkin örnek ğretim elemanı görüşlerinden direkt alıntılar şu şekildedir:

Ö.E. 1. “Mesleki Müzik eğitimi veren kurumların ortak bir eğitim anlayışı olmaması genel bir sorun. Bu anlayışla gerçekleştirilen çalgı ve müzik eğitimi, usta ıracak ilişkisinden öteye gidemiyor”

Ö.E. 2. “Burada üniversitelerin kadro sorunlarından bahsedebiliriz. İstediğimiz kadroları alamıyoruz. Bir de alanda yetişen uzman sayısı da sınırlı. Yüksek lisans ve doktora yönelen az oluyor. üniversitelerin çoğunun *branş hocası bulması zor diye düşünüyorum. Örneğin trombon, kontrbas, trompet, klarnet gibi algılar için uzman bulmak zor*”

Ö.E. 4. “Müfredatta yer alan Bireysel algı dersleri konusunda ğretim elemanı eksikliği, Özellikle Türk Müziği algı metodu eksikliği”

Ö.E. 5. “*Başlıca sorununun altyapı eksikliği olduğunu söyleyebilirim. Küçük yaştan ğrenci yetiştirme olanağı olmadığından, güzel sanatlar liselerindeki performans eğitimi de yetersiz kaldığından donanımlı öğrencilerin olamaması en önemli problemdir*”

Ö.E. 6. “*algısını sevmeyen ğrenci yetenek düzeyi ne olursa olsun başarı gösterememektedir. Bu anlamda çalgı eğitiminin niteliksel anlamda iyi seviyede olması için hem nitelikli eğitimciler hem de bilinçli öğrencilere ihtiyaç vardır. Fakat gsf müzik bölümlerinin öğrenciler tarafından 2. Hatta 3. Tercih olarak görülmesi sebebiyle genel anlamda alışkan ve bilinçli ğrenci yetersizliği çalgı eğitiminin niteliğini düşürmektedir*”

Ö.E.7. “Ülkemizde belli başlı Güzel Sanatlar Fakülteleri dışında bu okullar genellikle müzik öğretmenliği bölümlerini kazanamayan öğrencilerin tercih ettiği fakülteler konumundadır; bu sebeple de öğrenci kalitesi ne yazık ki düşük olduğu için bu kurumlarda verilen çalgı eğitiminin niteliği de genellikle düşüktür. Öğrencilerin bir enstrümanda ustalaşma idealinin olmaması, enstrüman derslerine ilgisiz olmaları ve bu nedenle çalgılarını çalışmaya az zaman ayırmaları başlıca sorunlardır”

Ö.E. 10. “Genel olarak çalgı eğitiminin niteliğini yetersiz buluyorum. Bunun birkaç sebebi var. İlki nitelikli öğrencilerin bulunmaması. İkincisi yeterli öğretim elemanı olmaması. Üçüncüsü de *gsf* bünyelerindeki müzik programlarının standart bir programının olmaması. Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerine kaynak sağlayan Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde 4 yıllık bir eğitimden sonra mezun öğrenciler akademik müzik eğitimi veren kurumlara hazır geliyormuş gibi görünse de bu okulların birçoğuna yeterli nicelik ve nitelikte öğretmen alınmadığı için öğrenciler de yeterli donanımda mezun olamaya bilmiyor”

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt probleminde öğretim elemanlarına “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik ilgi, istek, çalışma durumları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve cevap aranmıştır.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının öğrencilerin Bireysel çalgılarına yönelik ilgi, istek, çalışma durumları Görüşlerinden elde edilen Tema ve Betimlemeler

Temalar	Betimlemeler
Eğitmen Faktörü	Hocaların eğitim sürecinde ilgili ve istekli olmaları, öğrenciyi yönlendirmeleri
Kadro Eksikliği	Öğretim elemanı eksikliğinden dolayı her öğrencinin istediği çalgıyı seçememesi
Zamanla Çalgıya karşı isteksizlik	İlk sene hevesle başlanan çalgıya ikinci yıldan itibaren isteksizlik
Gsf'lerin ilk tercih olmaması	Müzik öğretmenliği ve ya Konservatuvarı kazanamayan öğrencilerin alternatif tercih olarak bölüme girmeleri sonucu olumsuz tutumun çalgı eğitimine yansması
Çalgıya karşı sabır, azim eksikliği	Öğrencilerin çalgılarına karşı idealist olmalarından ötürü çalışma disiplinlerinde sabır ve çalgıda gelişime karşı azim eksikliği

Tablo 4'te öğretim elemanlarının öğrencilerin Bireysel çalgılarına yönelik ilgi, istek, çalışma durumlarına ilişkin görüşlerinden elde edilen Tema ve Betimlemelere bakıldığında eğitmen faktörünün çalgı eğitiminde önemli olduğu hocaların eğitim sürecinde ilgi ve istekli olmaları ve öğrenciyi yönlendirmelerinin bireysel çalgıya karşı öğrencinin ilgi, istek ve çalışma durumlarını olumlu etkileyeceği bulguları elde edilmiştir. Kadro eksikliğinden dolayı öğrencinin istediği çalgıyı seçememesi, ilk sene hevesle başlanan çalgı eğitimine ilerleyen yıllarda isteksiz ve ilgisiz tutum, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik öğretmenliği ve ya Konservatuvarı kazanamayan öğrencilerin alternatif tercih olarak tercih edilmesi sonucu olumsuz tutumun çalgı eğitimine

yansımaları, öğrencilerin çalgılarına karşı sabır ve azim eksiklikleri ve idealist bir tutum geliştirmemeleri ile ilgili görüşler tespit edilmiştir. Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin öğretmen görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

Ö.E. 1. *“Siz hoca olarak istekliyseniz onlarda istekli oluyor. Her öğrenci ile tek tek ilgilenmek gerekiyor. Tabii istisnalar kaideyi bozmaz”*.

Ö.E. 2. *“Öğrencilerin tamamı iyi çalışıyor diyemem. Bir kısmı çalgılarına iyi motive bir biçimde çalışıyor. Gözlemlerime göre yoğun ilgi, istek ve çalışma gösteren öğrencilerin hocalarının yönlendirmeleri sayesinde oluyor”*.

Ö.E. 3. *“Bazı öğrenciler çalgılarına ve çalgı eğitimine karşı büyük ilgi ve istek duyarak çalışmalarını mezun olana kadar çok iyi şekilde yürütmektedir fakat bir çok öğrenci bölümü kazandığı ilk yıllarda sahip olduğu ilgi, istek ve çalışma özverisini sürdürememektedir”*

Ö.E. 4. *“Öğretim elemanı eksikliğinden dolayı her öğrenci ilgi duyduğu çalgıyı tercih edemiyor. Bu durum onun çalgı eğitimini olumsuz etkiliyor. Örneğin öğrenci gitar çalgısına ilgi duyuyor diyelim. Dağarcığı bu çalgının icra edildiği ezgiler ile dolu. Siz bu öğrenciyi öğretim elemanı eksikliğinden ötürü ud çalgısını seçtirirseniz, bu öğrenci ilgi duymadığı sanat müziği eserlerini çalgısı ile icra etme noktasında zorlanacaktır”*.

Ö.E. 6. *“Öğrencinin çalgısıyla uzun saatler boyunca çalışması, temel davranışların kazandırılması ve alışkanlık haline getirilmesi için eğitimcinin sabırlı ve denetleyici olması önem kazanmaktadır. Fakat eğitimcilerimiz elinden gelenin fazlasını ortaya çıkarsa bile öğrencilerin bu bilinçle eğitime başlamış olması gerekmektedir. Gsf müzik bölümü öğrencileri için de geçerli olan bu durum ilk senelerin heyecanı ile olumlu bir şekilde başlamaktadır. Kendi açımdan baktığımdan”*

da ve diğer gsف müzik bölümü eğitimci dostlarımla sohbetlerimizde 2. Sınıftan sonra adım adım öğrencilerin çalgıdan uzaklaştıkları, ilk yıllardaki kadar zaman ayırmadıkları, disiplinli çalışmadan vazgeçtikleri, hatta az da olsa bazı öğrencilerin neredeyse hiç çalışmadığını üzümlere görüyoruz”

Ö.E. 8. “Bölümünü kazanıp müzik öğretmeni olmayı hedeflemiş fakat bu bölümleri kazanamadığı için yine müzik öğretmeni olabilme umuduyla bu kurumlara gelmiş öğrencilerden oluşmaktadır, hal böyle olunca bu öğrencilerin seviyesi müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrencilerden daha düşük olmaktadır, seviyenin düşük olması ilerlemeyi ve gelişmeyi engelleyen bir durum değildir fakat öğrencilerin idealist olmaması, *enstrümanlarına* gönül vermemiş olmaları gibi sebeplerden ötürü öğrenciler enstrümanlarına *olması gerekenin çok altında zaman ayırmaktadırlar. Öğrenciler; birkaç öğrenci dışında, genellikle enstrümanlarında iyi bir seviyeye gelemeden mezun olmaktadır.*

Ö.E. 9. ” Öğrencilerin bireysel çalgılarına olan ilgi, istek ve çalışma disiplinlerinin genelde yetersiz olduğu görüşündeyim. Bu durumun ana sebebinin öğrencilerin bir çalgıyı öğrenmek için yeterli sabrı ve azmi göstermemeleri olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle çalgısında başarılı öğrenci sayısının azlığı göze çarpmaktadır”.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt probleminde öğretim elemanlarına “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerindeki Çalgı eğitimine yönelik akademik kadrolarının nicelik açısından yeterliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltmiş ve cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerindeki Akademik Kadroların Nitelik ve Niceliğine Yönelik Görüşlerinden Elde Edilen Tema ve Betimlemeler

Temalar	Betimlemeler
Kadrolu Öğretim Elemanı	Kadrolu öğretim elemanı sayısının yetersizliğinden dolayı hoca başına düşen öğrenci sayısının fazlalığı
Ücretli Öğretim Elemanı	Kadro sayısındaki yetersizlikten ötürü ücretli öğretim elemanlarının herhangi bir sınava tabi tutulmadan derslere girmesi ve bazılarında eğitimcilik yönünden sorunlar yaşanması, sık değişen ücretli öğretim elemanları nedeniyle öğrencilerin çalgı dersi sürecine adapte olamamaları
Her Branş İçin Öğretim Elemanı	Her çalgının öğretim elemanının olması gerekliliği, Farklı branş hocalarının alanları dışındaki derslere girmemeleri
Ders yükü fazlalığı	Kadrolu öğretim elemanı azlığından ötürü hocaların ders yükünün fazla olması ve bu nedenle eğitim sürecinde yaşanan aksamalar
Branşına vakit ayıramama	Yetersiz kadrolaşmadan dolayı öğretim elemanlarının kendi branşlarına, çalgılarına ve bireysel etkinliklerine vakit ayıramamaları

Tablo 5'teki öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerindeki Akademik Kadroların Nitelik ve Niceliğine Yönelik Görüşlerinden Elde Edilen Tema ve Betimlemeler incelendiğinde; kadrolu öğretim elemanı teması altında öğretim elemanı sayısının yetersizliğinden kaynaklı hoca başına düşen öğrenci sayısının fazla olduğu; ücretli öğretim elemanı teması altında kadrolu öğretim elemanlarının azlığı nedeniyle hiçbir sınav yapılmadan ücretli öğretim elemanı alındığı ve bunun eğitimcilik

yönünden bir takım sorunlara neden olduğu, ayrıca bu ücretli öğretim elemanlarının sık değişimi yüzünden öğrencilerin bireysel çalgı derslerine adapte olamamaları gibi sorunlar tespit edilmiştir. Yine her branş için öğretim elemanı bulunması gerektiği, farklı branş hocalarının alanları dışındaki derslere girmelerinin de sorunlara neden olduğu, kadrolu öğretim elemanı yetersizliğinden ötürü hocaların ders yüklerinin fazla olması ve bu durumun eğitim sürecinde bir takım sorun ve aksamalara neden olduğu; öğretim elemanlarının yetersiz kadrolaşmadan ötürü artan ders yükü nedeniyle branşlarında kendilerini güncellemeye ve çalışmaya vakit ayıramamaları da öğretim elemanlarının akademik kadroların nitelik ve niceliğine yönelik görüşlerinden elde edilen bulgular arasındadır.

Ö.E. 1. *“Kadrolarımız yetersiz. Çok sayıda öğretim elemanına ihtiyacımız var. Müzik ile ilgili bir bölümün en az 30-35 kişi olması gerek. Her branştan en az ikişer kişi olması gerekli .*

Ö.E. 6. *Eğitimcilerin öğrencilerle uyum ve işbirliği içerisinde olması gerektiğini, eğitimcilerin çalgı hakimiyetlerini arttırması, repertuarlarını geniş tutarak güncellemesi gerektiğini, özellikle ilk yıllarda öğrencilere teknik anlamda becerilerin kazandırılması konusunda daha disiplinli olunması gerektiği, öğrencilerin çalışabilmesi adına yeterli fiziki ve sosyal ortamların oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiği eğitimcilerin akademik anlamda kendini geliştiren bireyle olması ve öğrencilerini de yönlendirebilmesi gerektiğini, öğretim programlarının tekrar gözden geçirilerek geliştirilmesi gerektiği, kadro yetersizliği göz önünde bulundularak öğretim elemanı eksiklerinin tamamlanması gerektiğini, mezun olan öğrenciler için iş potansiyelinin arttırılması gerektiğini düşünmekteyim”*

Ö.E. 7. *“Akademik kadroların alanında uzman ve yeterli eğitimcilerden oluştuğunu düşünmekteyim. Fakat öğretim elemanı*

azlığı sebebiyle ücretli öğretmen ihtiyacı olabilmektedir ve tercih edilen ücretli öğretmenler hiçbir sınava tabi tutulmadan okullarda eğitim vermeye başlamaktadırlar, bu durum eğitimin kalitesini düşürmektedir. Bu tehlikenin önün geçebilmek adına ücretli öğretmenlere bir yetenek/yeterlik sınavı uygulanabili”r.

Ö.E. 9.” Bölümlerde genel olarak nitelikli öğretim elemanları olduğu, fakat çoğu bölümde her çalgının öğretim elemanının da olmadığı bir gerçek. Her bölümde gerek batı müziği gerekse Türk müziği çalgılarının dersini yürütebilecek öğretim elemanlarına acil ihtiyaç olduğu düşüncesindeyim”.

Ö. E. 10. “*Kadro lu öğretim elemanı eksikliğinden ötürü hocaların ders yükü çok fazla oluyor. Bu nedenle branş hocaları kendi çalgılarına kendilerini geliştirmek çalışabilmek adına fazla vakit ayıramıyorlar. Tabi ki bu durum öğrencilere de yansıyor. Öğrenci, kendi hocasını çalışırken ve ya etkinliklerde daha fazla görerek güdülenir. Hocalar ders yükünden başlarını kaldıramadıkları için kendilerini güncelleyebilmek, çalgılarına zaman ayırabilmek adına pek verimli olamıyorlar”*

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt probleminde öğretim elemanlarına “Okulunuzdan mezun ettiğiniz çalgı alanında kendini yetiştirmiş öğrenciler nerelerde iş buluyorlar? Mezun öğrencilerin çalgı alanında iş istihdamı konusunda neler düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve veriler analiz edilmiştir.

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının mezun öğrencilerin çalgı alanında iş istihdamı konusundaki Görüşleri

Temalar	Cevap Sayısı
Müzik Öğretmenliği (Devlet)	6
Çalgı Eğitmenliği (Özel)	3
Akademisyenlik	3
Serbest Müzisyenlik	4
Orkestra Müzisyenliği	2

Tablo 6’da öğretim elemanlarının mezun öğrencilerin çalgı alanında iş istihdamı konusundaki Görüşlerinden temalar elde edilmiş ve bu temaları cevaplayan öğretim elemanı sayıları verilmiştir. Buna göre; Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinden mezun olan öğrenciler öğretim elemanlarının (n=6) çoğunluğunun görüşüne göre formasyon alarak devlet okullarında müzik öğretmenliği yapıyor oldukları, çalgılarını kullanarak serbest müzisyenlik yaptıkları (n=4), özel kurumlarda çalgı eğitmenliği yaptıkları (n=3), mezun olduktan sonra akademisyenliğe yönelenlerin olduğu (n=3) ve bazı mezun öğrencilerin de orkestralara girdikleri (n=2) şeklinde bulgular elde edilmiştir. Bu alt probleme yönelik öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö.E. 1. “Çoğu öğretmenlik yapıyor. Devlette, özel okul ve kurslarda öğretmenlik yapan, ayrıca kendi kursunu kurup yöneticilik ve öğretmenlik yapan öğrencilerim var”.

Ö.E. 2. “Mezunlarımız genellikle müzik öğretmenliği yapıyor. Bir kısım icracılık yapıyor. Genellikle popüler müzik türlerinde çalışıyorlar. Az kısmı akademisyen. Bu konu kültürel bir mesele aslında. Müzik alanında ülkemizde iş olarak yapılabilecek çok alternatif yok. Müzikoloji (Anabilim Dalı) ve Performans (Ana-

sanat Dalı) olmak üzere iki ana bölümümüz var. İkisinde de durum aynı. Müzikologlarımız da öğretmen oluyor, performans mezunları da...”

Ö.E. 3. *“Mezun ettiğim öğrenciler özel kurumlarda enstrüman eğitimi veriyor, formasyon alıp müzik öğretmenliği yapıyor, çalışmalarını sürdürerek akademiysen oluyor veya çeşitli mekanlarda sahne alarak geçimini sağlıyor. Öğrencilerin aldığı çalgı eğitimi iş bulma konusunda onlara en çok yardımcı olan faktör olmaktadır”*

Ö.E. 5. *“Mezun öğrencilerimiz, eğitimlik, serberst müzisyenlik, orkestra müziyenliği, akademisyenlik gibi alanlarda iş bulabilmektedirler”.*

Ö.E. 10. *“Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinden mezun olan öğrenciler genelde formasyon alıp müzik öğretmeni olma eğilimindedir. Çalgısında çok iyi seviyede olan az sayıda öğrenci akademisyenlik yolunda ilerliyor ya da orkestralar da yer alıyor. Özel kurslarda ve ya evde özel çalgı dersi vererek geçimini sağlayanlar da mevcut”.*

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı ve son alt probleminde öğretim elemanlarına “Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitimi ile ilgili tavsiyeleriniz nelerdir?” sorusu yönlendirilmiş ve cevap aranmıştır.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitimi ile ilgili tavsiyelerinden elde edilen Tema ve Betimlemeler

Temalar	Betimlemeler
Ortak Program Geliştirilmesi	Çalgı eğitiminin tüm Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde ortak ve sistemli bir programa oturtulması gerekliliği
Çalgı Seçiminde Çeşitlilik	Çalgı seçiminde çeşitlilik sunarak öğrencinin istediği çalgıya yönlendirilebilmesi ve böylece çalgı eğitiminde ilgi, istek tutumun olumlu yönde etkilenmesi
Kadro eksikliği	Kadro sayılarındaki eksikliklerin giderilerek mevcut öğretim elemanlarının üzerindeki ders yükünün hafifletilmesi ve böylece bire bir öğrencinin çalgı dersiyile daha rahat ilgilenilebilmesi
Haftalık Bireysel Çalgı ders saati	Müfredat programlarında haftalık bireysel çalgı ders saati süresinin fazlalaştırılması ve böylece hedef kazanımların artırılması
Farklı öğretim yöntemleri	Bireysel Çalgı dersinde bireysel farklılıklara uygun farklı öğretim yöntemleri denenerek eğitim sürecinin verimli hale getirilmesi
Konser faaliyetleri	Öğrencileri bireysel çalgılarına yönelik motivasyon ve güdülemek açısından solo ve müzik topluluklarına yönelik konser faaliyetlerine çıkarmak, bu faaliyetleri arttırmak

Tablo 7’de Öğretim Elemanlarının çalgı eğitimi ile ilgili tavsiyelerinden elde edilen Tema ve Betimlemelere bakıldığında Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde çalgı derslerine yönelik ortak bir program uygulanması gerektiği, öğrencilerin

farklı çalgıları da seçebilmelerine olanak sağlanması ve böylece öğrencinin istediği ve sevdiği çalgıyı seçerek olumlu tutum geliştirebilmesi, kadro eksikliklerinin giderilmesi ve böylece öğretim elemanlarının ders yükü azaltılarak çalgı derslerinin daha verimli hale getirilmesi, müfredat programında bireysel çalgı ders saatlerinin hedef kazanımların daha rahat kazanılabilmesi açısından artırılması, bireysel çalgı derslerinde öğrencilerin bireysel farklılıkları da göz önüne alınarak farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması ve böylece çalgı eğitim sürecinin daha verimli hale getirilmesi, konser faaliyetlerinin artırılarak solo ve müzik topluluklarına yönelik etkinliklerde öğrencilerin yer almasının sağlanması ve böylece çalgı eğitiminde motivasyon ve güdülenmenin sağlanmasına yönelik bulgular elde edilmiştir. Araştırmanın altıncı alt problemine yönelik öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö.E. 1. *“Güzel sanatlar fakültelerinde müzik bölümü farklı bir disiplin olarak kalıyor bence. Bu durum çalgı eğitimin işlevini de etkiliyor”*

Ö.E. 2. *“Çeşitli fakültelerde çok rastgele eğitim verilen bölümler olduğunu tahmin edebiliyorum. Her çalgı alanı için sınıf sınıf, dönem dönem minimum eser düzeyleri belirlenmeli. Öğrencilerin her koşulda çalabilmesi teşvik edilmeli. İcranın bu işin bir parçası olduğunu kavramalıdır, her zaman solo ve oda müziği gibi çeşitli ortamlarda konser faaliyetlerinde bulunmaları gerek”.*

Ö.E. 3. *“Öğrencilerin çalgı eğitimine olan ilgi ve isteklerinin artması için çeşitli etkinlikler düzenlenebilir. Öğretim elemanlarının desteğiyle çalgı çeşitliliği sağlanabilir. Öğrencilerle daha çok iletişim kurularak iyileştirme çalışmaları yapılabilir”.*

Ö.E. 6. *“Eğitimcilerin öğrencilerle uyum ve işbirliği içerisinde olması gerektiğini, eğitimcilerin çalgı hakimiyetlerini arttırması, repertuarlarını geniş tutarak güncellemesi gerektiğini, özellikle ilk yıllarda öğrencilere teknik anlamda becerilerin ka-*

zandırılması konusunda daha disiplinli olunması gerektiği, öğrencilerin çalışabilmesi adına yeterli fiziki ve sosyal ortamların oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiği eğitimcilerin akademik anlamda kendini geliştiren bireyle olması ve öğrencilerini de yönlendirebilmesi gerektiğini, öğretim programlarının tekrar gözden geçirilerek geliştirilmesi gerektiği, kadro yetersizliği göz önünde bulundurularak öğretim elemanı eksiklerinin tamamlanması gerektiğini düşünmekteyim”

Ö.E.7. *“öğrencilerin derse ilgilerini arttırmak ve bireysel farklılıklara göre farklı eğitim modelleri/yöntemleri uygulanabilir. Öğrencilerin enstrümanlarına ilgi duyabilmeleri için öğretim elemanları tarafından sıkça konserler verilebilir”.*

Ö.E.8. *“Haftalık çalgı ders saati belki artırılabilir ancak bu tek başına yeterli bir çözüm değildir, hoca ve öğrencinin sürekli etkileşim içinde olması, yani hocanın öğrencisine eserin notasını verip göndermemesi, öğrencisiyle ilgilenerek onun çalgıyı sevmesini, ona karşı ilgisinin artmasını sağlaması gerekir kanaatindeyim. Ayrıca şöyle bir durumdan da söz edebiliriz, eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirdiği için çalgıda çok üst düzey bir icracı yetiştirme gibi amacı yok, konservatuarların da amacı öğretmen yetiştirmek değil, onlar da üst düzey icracı yetiştiriyorlar, yani en azından programları buna yönelik sanırım. Bizim fakülteler de biraz ondan biraz diğerinden, arada kalmış, net olarak amacı anlaşılmayan bir durumda gibiyiz sanki”.*

Ö.E. 9. *“Gsf bünyesindeki çalgı eğitiminin iyileştirilmesi için öncelikle her branşta eğitimcinin istihdam edilmesi önem arz etmektedir. Her çalgının eğitim sürecinin konservaturlardaki gibi sistemli bir programa oturtulması gerekiyor. Ayrıca öğrencilerin motive olmaları için konserlerin ve müzik topluluklarının teşvik edilmesinin faydalı olacağı inancını taşıyorum”.*

Sonuç

Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde uygulanmakta olan çalgı eğitimine ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen bu araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

Çalgı eğitimi mesleki müzik eğitiminde kurumların amaçlarını göre farklılaşsa da ortak bir takım kazanımları hedeflediği açıktır. Güzel Sanatlar Fakülteleri; müzik öğretmenliği ve konservatuvarlardan farklı olarak bir ara kurum görevi görmektedir. Dolayısıyla Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin hedefleri açısından bakıldığında bu ara kurum faktörünün öğretim elemanlarının görüşlerine de yansıdığı görülmektedir

Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin amacına yönelik görüşlerden teknik, artistik, müzikal kazanımları sağlamak, öğrencinin yaratıcılığının desteklendiği ulusal ve evrensel düzeyde performans sanatçılarının yetiştirilmesi şeklinde genel bir tanım ortaya çıkmıştır. Fakat Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleriyle ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinde bu kurumlarda verilen çalgı eğitimine yönelik ortak bir görüşün tam olmadığı sonucu tespit edilmiştir:

Ö.E.1. “Biz konservatuvar kadar çalgı eğitimini ders yoğunluğu nedeniyle ön plana çıkarmasak da öğrencilerin seviyelerini olabildiği kadar yukarı çekmeye çalışıyoruz”.

Ö.E. 2 “Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümleri bir ara kurum niteliğinde”

Ö.E.5 “Üniversitede başlayan bir eğitim ile sadece belirli bir kısım öğrenci çalgı eğitiminde amaca ulaşabiliyor. Bu haliyle program müzik öğretmenliği bölümlerinin isminin değişmiş hali bence”.

Yine araştırmanın altı problemlerinden olan Güzel Sanatlar

Fakülteleri Müzik Bölümlerinde çalgı eğitiminin güncel sorunlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri sonucu özellikle kadrolu öğretim elemanı eksikliğinden ve bu bölümlerin standart bir çalgı eğitimi programı olmayışından dolayı her fakültenin farklı hedeflerle öğrenci yetiştirmesinden etkilendiği tespit edilmiştir.

Yener ⁽¹⁹⁾ çalışmasında benzer bir ifadeyle Güzel Sanatlar Fakültelerinin müfredat programlarının incelendiğinde bazı farklılıkların olduğunu tespit etmiş ve bu nedenle uygulanan eğitim-öğretim programlarının farklı oluşunun sorunlar yarattığını, kurumlar arası öğrenci ve öğretim elemanı değişimlerinde de ciddi sorunlar oluşturacağını belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre; Güzel sanatlar fakültelerine aday öğrenci sağlayan Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin istenilen düzeyde olmayışı ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin aday öğrencilerin ilk tercihleri olmaması da yine çalgı eğitimini dolaylı olarak etkileyen güncel sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Bu tespit edilen güncel sorunlar öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik ilgi, istek ve çalışma durumlarını da dolaylı olarak etkilemektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden öğrencilerin bireysel çalgılarına karşı ilgi, istek ve çalışma durumlarını bireysel çalgı hocalarının ilgili ve istekli ders yapmaları durumuyla doğrudan etkilendiği görülmektedir. Yine kadro eksiklikleri nedeniyle öğrencilerin istedikleri çalgıları değil mevcut kadrolaşma dahilinde verilen çalgı eğitimine göre seçim yapmak durumunda bırakılmaları, müzik öğretmenliği ve ya konservatuvarı kazanamayan öğrencilerin alternatif tercih olarak Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerine girmelerinden ötürü olumsuz tutumlarının çalgı eğitimine de yansması sonucu ilk yıl hevesle başlanan çalgıya karşı ikinci yıldan itibaren isteksizlik, çalışmama, sabır azim eksikliği nedeniyle çalgı derslerinde istenilen hedefe ulaşamadığı sonucuna varılmıştır.

Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerindeki kadroların nitelik ve niceliğine yönelik öğretim elemanı görüşleri değerlendirildiğinde kadrolu öğretim elemanlarının eksikliğinden ötürü her hocaya fazla sayıda öğrenci düştüğü, bu sorunun ortadan kaldırılması amacıyla ücretli öğretim elemanı alımı yapıldığı fakat bu alımın da herhangi bir sınava tabi tutulmaksızın olduğu ve bu durumun eğitim sürecinde bir takım sorunlara yol açtığı, her hocanın kendi branş derslerine girmesi gerektiği fakat öğretim elemanı yetersizliğinden ötürü hocaların farklı branş derslerine de girmek zorunda kaldıkları, ders yüklerinin fazla olmasından dolayı kendi alanlarına ve çalgılarına yönelik çalışma yapıp vakit ayıramadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bu sorunlar çalgı eğitiminin verimini ve kalitesini düşürmektedir. Kadro eksikliğinden ötürü fazla ders yükü altına giren öğretim elemanının her öğrenciyle bire bir yeterince ilgilenmesinin mümkün olmadığı, kendi çalgısına zaman ayıramayan, etkinliklerde yer alamayan çalgı hocasının, öğrencilerinin de güdülenmesi yönünde fazla katkı sağlayamadığı düşünülmektedir.

Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinden mezun olan öğrencilerin iş istihdamı konusunda öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde, en fazla cevabın devlette müzik öğretmenliği yapmak olarak verildiği görülmüştür. Bu durum bölümlerin müzik öğretmenliğinin alternatifi gibi görüldüğü sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Çalgısıyla sahne alarak hayatını devam ettiren mezunlar ikinci sırada yer almaktadır. Bu durumda Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin amacıyla ilgili bazı soru işaretlerini oluşturmaktadır. İlk soruda çalgı eğitiminin amacına yönelik tanımda ulusal ve evrensel düzeyde performans sanatçısı yetiştirme düzeyine ulaşamadığı mezunların iş istihdamına yönelik görüşlerden tespit edilmektedir.

Öğretim elemanlarının Güzel Sanatlar Fakültelerinde yürütülmekte olan çalgı eğitimine yönelik tavsiyelerine bakıldığın-

da; öncelikli olarak bu bölümlerde ortak bir müfredat programının uygulanması gerektiği, kadro eksikliklerinin giderilerek çalgı dersinin verim ve kalitesinin artırılması, öğrencilere çalgı seçiminde daha fazla seçenek sunulması, bireysel çalgı ders saatinin müfredat programında artırılarak derslerde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması ve öğrencilerin motivasyon ve güdülerinin yüksek tutulması amacıyla daha fazla konser etkinliklerine yer verilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar ışığında, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde yürütülen bireysel çalgı derslerinde en önemli sorunun ortak bir müfredat programı olmaması, kadro eksiklikleri, aday öğrencilerin istenilen düzeyde olmayışı, mezunların istihdamlarıyla çalgı eğitiminden beklenen hedeflerin farklılığı gibi birtakım problemler tespit edilmiştir. Çalgı eğitiminde yaşanan bu sorunların Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinin nitelik ve amacına yönelik daha genel sorunlardan dolayı olarak etkilendiği düşünülmektedir. Nitekim benzer bir öğretim elemanı görüşü şu şekildedir:

Ö.E.10. *“Türkiye’de müzik eğitimi veren kurum ve programlarla ilgili bir revizyona gidilmesi gerektiğini düşünüyorum. Soruna derinden baktığımızda çalgı eğitimini etkileyen en önemli unsurun müzik eğitimi politikalarında yaşanan bir takım sorunlardan dolayı olarak etkilendiğini görüyoruz. Müzik bölümlerine liseden itibaren öğrenci yetiştiren güzel sanatlar ve spor liselerinin bir çoğu eğitimin niteliği, mezun öğrencilerin potansiyeli açısından istenilen düzeyde maalesef değiller. Müzikte lisans düzeyinde eğitim veren kurumların nicelik olarak çoğalması her ne kadar iyi olsa da nitelik açısından olması gereken kaliteden yoksun ise ortaya çıkan ürün de düşük düzeyde ve beklentilerin altında oluyor. Sonuç olarak çalgı eğitiminde nitelik, verimlilik, hedeflenen davranışlara ulaşmadan bahsedecek isek programlarda, kurumların kadrolaşma ve niteliklerinde değişim ve gelişimin*

şart olduğunu özellikle de Güzel Sanatlar Fakültelerinin müzik ile ilgili bölümlerindeki karışık *programlaşmanın ve isimleşmenin bir standarta oturtulması gerektiğini düşünüyorum*”.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara benzer olarak Başaran⁽²⁰⁾ çalışmasında; her kente Güzel Sanatlar Fakültesi açılmasının, sanatın ve kültürün büyük kentlerin dışındaki şehirlere de taşınması gibi haklı bir nedene dayandırılıyorsa, o takdirde bu fakültelerin, devlet tarafından maddi ve manevi olarak desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Ancak bu kuruluşların yeterince araştırılmadığı; altyapı, araç-gereç, yeterli sayı ve düzeyde öğretim elemanı gibi gereksinimlerin büyük ölçüde göz ardı edildiği görülmektedir

Erbay⁽²¹⁾ Güzel Sanatlar eğitiminde; çağdaş, verimli ve yeterli bir gelişme gösterebilmek, yalnızca bu kurumların sayılarının artırılması ile sağlanamayacağını belirtmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, yeterli planlama yapılmadan, mezuniyet sonrası istihdam olanakları araştırılmadan, teknik ve mekânsal altyapı ihtiyaçları karşılanmadan, akademik ve idari kadrolar belirlenmeden, aday öğrenci kaynakları temin edilmeden yeni fakültelerin kurulduğu görülmektedir. Bu sebepten dolayı; pek çok fakülte yeterli öğretim elemanı sayısına ulaşamamış, asgari fiziki koşulları sağlayamamış ve kuruluşundan ancak 3-4 yıl sonra eğitim-öğretime başlayabilmiştir. İlgili fakültelerin temel amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için niceliksel artışla birlikte niteliksel bakımdan da ilerleme kaydetmeleri gerekmektedir. Niteliksel bakımdan ilerlemenin sağlanabilmesinde ise; bu fakültelerde yapılacak olan araştırmalar ve geleceğe yönelik planlamalar önem kazanmaktadır. Ayrıca benzer durumları yaşayan fakültelerin araştırılması sonucu, olası çözümlerin de paylaşılabileceği ve sorunların çözümü için harcanacak olan gücün en alt düzeyde tutulabileceği düşünülmektedir⁽²²⁾.

Tüm bu veriler ışığında Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik

Bölümlerinde verilen çalgı eğitimine yönelik ortak bir müfredat programı oluşturulması, bu bölümlerde verilen çalgı eğitiminin niteliği, hedef ve amaçlarının bir standarta oturtulması bakımından önerilmektedir. Ayrıca bu bölümlerdeki kadro eksikliklerinin giderilerek hocaların öğrenci yükü hafifletilmeli, öğrencilerle çalgı dersleri, ders saatleri de artırılarak daha verimli bir şekilde yürütülmelidir.

Öğrencilere çalgı seçimi konusunda daha fazla seçenek sunulmalı ve öğrenci istemediği çalgıya yönlendirilmemelidir. Bu nedenle daha fazla branş hocası istihdam edilmelidir. Ücretli öğretim elemanı görevlendirilirken çalgısına hakimiyeti ve eğitimcilik yönü açısından bir değerlendirmeye tabi tutulması, çalgı eğitimi sürecinde yaşanabilecek bir takım sorunların önüne geçebilir.

Öğrencilerin çalgılarına karşı motivasyonlarını yüksek tutmaları için daha fazla konser etkinlikleri düzenlenmeli ve öğrenciler mümkün olduğunda bu etkinliklerde yer almalıdır. Ayrıca birlikte çalma alışkanlığı kazandıracak faaliyetler ve etkinlikler daha fazla düzenlenmelidir.

Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinin güncel sorunları ve çözümlerine yönelik üniversiteler arası ortak seminer, çalıştaylar düzenlenmeli, buralarda alınacak karar ve öneriler doğrultusunda gereken adımlar atılmalıdır.

Bu araştırmada Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde yürütülen çalgı eğitimine yönelik öğretim elemanı görüşleri değerlendirilmiştir. Bu bölümlerde verilen çalgı eğitiminin niteliğine yönelik farklı yöntem ve örneklem gruplarıyla daha fazla araştırma yapılmalı, mevcut sonuçlar karşılaştırılarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

1. San, İ. (1984). Çağdaş Sanat Eğitimi. Öğretmen Dünyası Dergisi, 49, 6-9
2. Gök, M. (2018). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitiminin Yeni Açılan Üniversiteler, Fakülteler ve Bölümler Bağlamında İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(2), 280-297. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.271>.
3. Uslu, M. (2009). *Cumhuriyet’in İlanından Günümüze Türkiye’de Müzik Eğitimi Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları
4. Uçan, A. (2005). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi (3. Baskı). Ankara: Evrensel Yayınevi.
5. Evren, N. (2007). *Türkiye’de Konservatuvarlar ve Eğitim Fakültelerindeki Çalgı Eğitiminde Kas ve İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Performansa Etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
6. Ercan, H., Orhan, Ş. (2016). Kişiselleştirilmiş Öğrenme-Öğretme Yaklaşımının Bireysel Çalgı Dersiyle İlişkisi: Gazi Üniversitesi Örneği. *Journal of Research in Education and Society*, 3(1), 130-144
7. Özay, S. (2013). *Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Sorunları (Gazi Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
8. Parasız, G. (2009b). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 15, 19-24.
9. Çilden, Ş. (2003). Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildi-*

- risi İnönü Üniversitesi, Malatya, 30-31 Ekim 2003.
10. Yıldırım, A., Şimşek, H., (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
 11. Köse, E. (2013). Bilimsel Araştırma Modelleri, Şu kitap-tan: *Kıncal, R. (Edit). Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, An-kara: Nobel Akademik Yayıncılık.
 12. Ekiz, D., (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotla-rına Giriş*. (1.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
 13. Türnüklü A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği. *Gö-rüşme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
 14. Esen A, Oral G ve Yalçınkaya M. (2014). Eğitim Kurum-larında Mobbing Uygulamalarına İlişkin Nitel Bir Araştır-ma. *Sakarya University Journal of Education*, 4 (1), 62-80.
 15. Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc
 16. Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. Akbaba-Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
 17. Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation: Revised and expanded from qualitative research and case study applications in edu-cation*. San Fransisco, USA: Jossey-Bass
 18. Büyüköztürk, Ş. Çakmak, E. K. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, Ş. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
 19. Yener, S. (2009). Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri Müfredat Programlarının Karşılaştır-malı Analizi. 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bil-*

- diri Kitabı*, 1-13.
20. Başaran, H. K. (2002). Yaratıcılık ve Eğitim. *Hacettepe Üniversitesi 1.Ulusal Mezuniyet Sergisi ve Sempozyumu bildiri kitabı*, 3-21 Haziran, Ankara.
 21. Erbay, M. (2000). *Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi* (2.Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
 22. Çağlayan, E., Kıratlı, A. D. (2017). Türkiye'de Sanatçı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının 2000 Yılı Sonrası Gelişimi. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 473-484 doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v6i2.651>